

Nedenstående tabell viser de opnåede resultater:

Behandling av torven der skal presses	Vanninnhold i ‰		
	Før pressing	Efter pressing	
		Prøve 200 g.	Prøve 100 g.
Torv under vann	89,2	80,1	80,9 (?)
Koksalt NaCl opløsning	88,9	84,0	82,3
Clormagnesium $MgCl_2$	84,9	81,9	80,9
Aluminiumclorid $AlCl_3$	81,8	77,9	75,8

Torvstrøprodusentene i Tyskland har vanskelig for å bli av med sine produkter, det samme er tilfelle for torvkullindustrien basert på salg til smelteverk o. l. Torvkoks i suge- og gassgeneratorer til motorvogn drift har ikke slått igjennom.

LITTERATUR.

Efter vår anmeldelse i Meddelelserne nr. 3 av Thurmann-Moes avhandling «Om skoggrøftning og produksjonsundersøkelser på avgrøftet myr», har vi mottatt nedenstående fra forstkand. Thv. Kierulf. Da hr. Kierulf omtaler andre spørsmål av interesse enn de av oss påpekte i ovennevnte arbeide, inntar vi også hans anmeldelse.

Per Thurmann-Moe: Om skoggrøftning og produksjonsundersøkelser på avgrøftet myr. Særtrykk av Meldinger fra Norges Landbrukshøiskole, hefte 1—2, 1932.

I vårt land er der hittil ikke foretatt mange nøiere undersøkelser over skoggrøftningen og dens lønnsomhet. Av bøker om dette emne har vi tidligere professor *A. Barth's* mere inngående «Skogavgrøftning» (1912) og professor *J. G. Böhmer's* mindre brosjyre: «Avgrøftning av sumpig skogsmark og myr for indvinding av skoggrund og øket tilvekst» (1913).

Imidlertid er det i våre naboland — særlig i Sverige — i de senere år foretatt en rekke undersøkelser — både over produksjonen på avgrøftet myr, over myrjordenes konsistens og deres omvandling ved grøftning samt deres skikkethet for skogproduksjon, så spørsmålet om grøftningen og dens betydning er kommet over i et mere videnskapelig og eksakt spor. Det må derfor hilses med glede at vi også her i landet — hvor der årligårs ofres store beløp på dette kultur-

arbeide — får undersøkt de mange ennu noe dunkle og vanskelige forhold som frembyr sig ved forsøk på omvandling av myrene til skogsmark.

Skogassistent P. Thurmann-Moe ved Landbrukshøiskolen har studert skogs- og myrgrøftning og foretatt en rekke undersøkelser og målinger, hvis resultater han har fremlagt i ovennevnte publikasjon. Etter en kort historisk oversikt over skoggrøftningen i Norge omtaler han i et eget avsnitt faren ved forsumpningen i våre fjellskoger — en fare som dessverre er altfor lite påaktet, men som er av så stort omfang at den før eller senere trenger sig frem ved sin egen tyngde.

At der i disse høitliggende strøk må ydes forholdsvis mere i bidrag enn i produksjonsskogen, er erkjent av alle som kan ha en mening om saken. Men som tidene nu er, ser det ikke lyst ut, man får inntil videre forsøke å få avlastet fjellskogen for den påkjønning den er gjenstand for — ved vedhugst til setrene. Brenntorvdriften i fjellbygdene er her en av utveiene.

Andre avsnitt omhandler grøfteteknikken med redegjørelse for hvordan grøftene skal legges, utføres og vedlikeholdes.

Av særlig interesse er 2. avsnitt: «Produksjonen på avgrøftet myr». Forfatteren har foretatt undersøkelser med produksjonsmålinger på en rekke tidligere grøftede myrer — såvel nordenfjells som sønnenfjells. Hver forsøksflate omhandles særskilt med beskrivelse av myrenes beskaffenhet, vegetasjon, grøftenettet og det opkomne skogbestands sammensetning og vekst. Man vil med interesse studere de tallopgaver, grafiske fremstillinger og fotografier som klarlegger forholdene og som gir opplysninger om de resultater man kan vente ved grøftning av myrer av lignende beskaffenhet.

Når det gjelder eventuelle grøftarbeiders *lønnsomhet*, kan man jo beregne den for tidligere utførte arbeider, hvor treveksten allerede er kommet op i nyttbare dimensjoner; men å beregne lønnsomheten ved nye arbeider blir vanskeligere, idet man da har måttet regne med flere usikre og variable størrelser, bl. a. myrenes bonitet etter avgrøftningen og ikke minst trevirkets fremtidige pris. Av stor interesse er her forfatterens *lønnsomhetsberegninger* på grunnlag av de av ham undersøkte flater og utregnet for 5 avsetningsklasser etter driftsutgiftenes størrelse. Man finner i denne tabell hvor store beløp der med utbytte kan anvendes til avgrøftning pr. ha. Tømmerprisen er satt til kr. 15.00 for gran, kr. 13.00 for furu og kr. 10.00 for løvskog.

I et siste avsnitt søker forfatteren å besvare spørsmålet: «Hvilke myrer og sumpmarker bør fortrinnsvis grøftes?» Han påviser hvor viktig det er for lønnsomheten at myrene er besatt med planter i det år arbeidet utføres. Enn videre er myrenes forsumpningsgrad av stor viktighet — særlig av de øverste 50 cm. Er det øverste uformuldede lag op til 40 cm. tykt, virker det meget ugunstig på grøfteresultatene, mens et uformuldet lag på op til 15 cm. har mindre å si. Rene sphangnummyrer bør aldrig grøftes når torvlaget er 50 cm. eller mer.

Idet han nevner at der gjennom skogselskapene ydes bidrag til grøftning med inntil en tredjepart av arbeidets kostende, og at dette bidrags størrelse kan være op til kr. 30.00 pr. ha. — uttaler han at «med dette bidrag må man kunne gå ut fra at grøftning under noenlunde gunstige forholde er et rentabelt foretagende. Størsteparten av våre grøftningsbare myrarealer ligger imidlertid under slike forhold at lønnsomheten helt vil være avhengig av den måte hvorpå arbeidet blir anlagt». Og m. h. t. nytten av å grøfte vannsyk skogsmark og myr uttaler han bl. a.: «Dels bidrar man nemlig derved å minske den store arbeidsløshet i skogdistriktene — hvad der vel for tiden spiller størst rolle —, men det viktigste er dog at der skapes produktive nasjonale verdier, hvis betydning som skatteobjekt samt for arbeids- og omsetningslivet er av stor samfundsmessig betydning, idet de bidrar til å styrke landets fremtidige økonomi».

Alle som driver med skoggrøftning vil ha stor nytte av å lese Thurmann-Moes bok.

Thv. Kierulf.
